

דור דור וספורו - Each Generation and its Pesach Story

הגדה - SEDER 1

This is the bread of destitution that our ancestors ate in the land of Egypt.

[And this is what they said]: “ Anyone who is famished should come and eat, anyone who is in need should come and partake of the Pesach sacrifice. Now we are here, next year we will be in the land of Israel; this year we are slaves, next year we will be free people.”

הָא לַחֲמַא עֲנִיָא דִּי אֶכְלוּ אַבְהַתְנָא בְּאַרְעָא דְמִצְרַיִם.

”כָּל דְכָפִין יִיתִי וַיִּיכַל, כָּל דְצָרִיךְ יִיתִי וַיִּפְסַח.
הַשְׁתָּא הָכָא, לְשָׁנָה הַבְּאָה בְּאַרְעָא דִּישְׂרָאֵל.
הַשְׁתָּא עַבְדֵּי, לְשָׁנָה הַבְּאָה בְּנֵי חוֹרִין.”

במדבר ט:א-ג משה ובני ישראל במדבר - SEDER 2

וַיְדַבֵּר ה' אֶל-מֹשֶׁה בַּמִּדְבָּר-סִינִי בַשָּׁנָה הַשְּׁנִית לְצֵאתָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם, בַּחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן--לֵאמֹר. ב וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי-יִשְׂרָאֵל אֶת-הַפֶּסַח, בַּמוֹעֵד. ג בְּאַרְבַּעַת עֶשְׂרֵי-יוֹם בַּחֹדֶשׁ הַזֶּה בֵּין הָעֲרַבִּים, תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ--בַּמוֹעֵד; כָּל-חֻקְתָּיו וְכָל-מִשְׁפָּטָיו, תַּעֲשׂוּ אֹתוֹ. ד וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֶל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח.

יהושע פרק ה"ט-י"ב יהושע בכבוש הארץ - SEDER 41

(ט) וַיֹּאמֶר יְקֹזֵק אֵל יְהוֹשֻׁעַ הַיּוֹם גְּלוּתִי אֶת חֲרַפַּת מִצְרַיִם מֵעַלְיֵכֶם וַיִּקְרָא שֵׁם הַמָּקוֹם הַהוּא גְּלָגֶל עַד הַיּוֹם הַזֶּה: (י) וַיַּחֲנוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּגְלָגֶל וַיַּעֲשׂוּ אֶת הַפֶּסַח בְּאַרְבַּעַת עֶשְׂרֵי יוֹם לַחֹדֶשׁ בְּעָרֵב בְּעֲרֹבוֹת יְרִיחוֹ: (יא) וַיֹּאמְרוּ מֵעַבֹּר הָאָרֶץ מִמַּחֲרַת הַפֶּסַח מִצּוֹת וְקִלְוֵי בַעֲצָם הַיּוֹם הַזֶּה: (יב) וַיֵּשְׁבֶת הַמֶּן מִמַּחֲרַת בְּאַכְלָם מֵעַבֹּר הָאָרֶץ וְלֹא הָיָה עוֹד לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל מִן וַיֹּאמְרוּ מִתְּבוּאוֹת אֶרֶץ כְּנַעַן בַּשָּׁנָה הַהִיא:

דברי בימים ל:ה- ט"ו מלך חזקיהו - SEDER 500

(ה) וַיַּעֲמִידוּ דָבָר לְהַעֲבִיר קוֹל בְּכָל יִשְׂרָאֵל מִבְּאֵר שֶׁבַע וְעַד דָּן לְבוֹא לַעֲשׂוֹת פֶּסַח לַה' אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל בִּירוּשָׁלַם כִּי לֹא לָרֵב עָשׂוּ כְּתוּב: (ו) וַיִּלְכּוּ הָרָצִים בְּאֵרוֹת מִיַּד הַמֶּלֶךְ וְשָׂרָיו בְּכָל יִשְׂרָאֵל וַיְהוּדָה וְכַמְצוֹת הַמֶּלֶךְ לֵאמֹר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל שׁוּבוּ אֵל ה' אֱלֹקֵי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיִשְׂרָאֵל וַיֵּשֶׁב אֵל הַפְּלִיטָה הַנְּשֹׂאֶת לָכֶם מִכַּף מַלְכֵי אַשּׁוּר: (ז) וְאֵל תְּהִי כְּאֲבוֹתֵיכֶם וְכַאֲחֵיכֶם אֲשֶׁר מָעִלוּ בֵּה' אֱלֹקֵי אֲבוֹתֵיהֶם וַיִּתְּנֵם לְשִׁמָּה כְּאֲשֶׁר אַתֶּם רְאִים... (יג) וַיֹּאסְפוּ יְרוּשָׁלַם עִם רֵב לַעֲשׂוֹת אֶת חַג הַמִּצּוֹת בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי קֵהֶל לָרֵב מֵאֵד: (יד) וַיִּקְמוּ וַיִּסְרוּ אֶת הַמִּזְבְּחוֹת אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַם וְאֶת כָּל הַמִּקְטָרוֹת הַסִּירוּ וַיִּשְׁלִיכוּ לְנַחַל קִדְרוֹן (טו) וַיִּשְׁחֲטוּ הַפֶּסַח בְּאַרְבַּעַת עֶשְׂרֵי לַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם נִכְלְמוּ וַיִּתְקַדְּשׁוּ וַיָּבִיאוּ עֹלוֹת בֵּית יְקֹזֵק:

מלכים א' פרק ל"ה מלך יאשיהו - SEDER 600

(טז) וַתִּכְנֹן כָּל עֲבוֹדַת ה' בַּיּוֹם הַהוּא לַעֲשׂוֹת הַפֶּסַח וְהָעֹלוֹת עֲלֹת עַל מִזְבַּח ה' כְּמִצְוֹת הַמֶּלֶךְ יֹאשִׁיָּהוּ: (יז) וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל הַנִּמְצָאִים אֶת הַפֶּסַח בְּעֵת הַהִיא וְאֶת חַג הַמִּצּוֹת שֶׁבַע יָמִים: (יח) וְלֹא נִעְשָׂה פֶסַח כָּמֹהוּ בְּיִשְׂרָאֵל מִיָּמֵי שְׁמוּאֵל הַנְּבִיא וְכָל מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל לֹא עָשׂוּ כְּפֶסַח אֲשֶׁר עָשָׂה יֹאשִׁיָּהוּ וְהַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם וְכָל יְהוּדָה וְיִשְׂרָאֵל הַנִּמְצָא וַיֹּשְׁבֵי יְרוּשָׁלַם:

עזרא זמן בית שני - SEDER 800

עזרא פרק ו' -

(יט) וַיַּעֲשׂוּ בְנֵי הַגּוֹלָה אֶת הַפֶּסַח בְּאַרְבַּעַה עָשָׂר לַחֹדֶשׁ הָרִאשׁוֹן: (כ) כִּי הִטְהָרוּ הַכֹּהֲנִים וְהַלְוִיִּם כְּאֶחָד כָּלֵם טְהוֹרִים וַיִּשְׁחָטוּ הַפֶּסַח לְכָל בְּנֵי הַגּוֹלָה וְלֹאֲחִיהֶם הַכֹּהֲנִים וְלֵהֶם: (כא) וַיֹּאכְלוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל הַשְּׂבִיִּים מִהַגּוֹלָה וְכָל הַנִּבְדָּל מִמִּטְמֵאת גּוֹי הָאָרֶץ אֲלֵהֶם לְדַרְשׁ לִיקוּק אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל:

תלמידי חכמים בבני ברק אחרי חרבן בית שני - SEDER 1450

הגדה של פסח

מעשה ברבי אליעזר ורבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה ורבי עקיבא ורבי טרפון שהיו מסבין בבני ברק והיו מספורים ביציאת מצרים כל-אותו הלילה, עד שכבאו תלמידיהם ואמרו להם רבותינו הגיע זמן קריאת שמע של שחרית.

Sarajevo Hagada - Believed to Have Origins in Spanish Expulsion - SEDER 2,800

on the occasion of her *nanauu*.

Pesach in Auschwitz - A Story About My Great- Grandfather-[Seder 3256 and 3257](#)

The minyan had made it through the week. Moshiach did not come. There was no illustrious redemption. But ten men in Auschwitz walked a little taller, their stance slightly prouder. They had defied the heinous enemy and had stood steadfast in their faith. Those close by who had watched the ten sacrifice were emboldened by their actions, uplifted by their contagious spirits. They whispered of the noble feat until a great number in the camp were quickly privy to the knowledge of an entire minyan fulfilling the commandment of eating matzo on the holy day and keeping Pesach in their midst.

Not every member of the minyan survived to conspire to bake matzo the next year, but those that did paved the way for others, and, once again, in 1944, ten men in Auschwitz had matzo for Pesach. By this time, many inmates were aware of what was happening and silently cheered the minyan on. In the end, word of the deed got out, and when the week of Pesach came to a close, merciless reprisal was exacted in the grueling *apels* of Auschwitz's fields.

“But a whole Pesach had passed before they knew. I didn't care what they would do to me! It was worth it . . . to have matzo on Pesach in spite of them! It was all worth it!” Pesach would say, remembering with satisfaction, a broad grin stretching across his face.

פסחים י:ד

He begins with shame and concludes with praise; and expounds from “A wandering Aramean was my father” until he completes the whole section.

מִתְחִיל בְּגִנוּת וּמְסִים בְּשִׁבְחָ, וְדוֹרֵשׁ מֵאַרְמֵי אוֹבֵד אָבִי, עַד שִׁיגְמַר כָּל הַפְּרָשָׁה כְּלָה

Seder ?

דברים פרק כ"ו: ה-י

You shall then recite as follows before the LORD your God: “My father was a fugitive Aramean. He went down to Egypt with meager numbers and sojourned there; but there he became a great and very populous nation.

6The Egyptians dealt harshly with us and oppressed us; they imposed heavy labor upon us.

7We cried to the LORD, the God of our fathers, and the LORD heard our plea and saw our plight, our misery, and our oppression.

8The LORD freed us from Egypt by a mighty hand, by an outstretched arm and awesome

וְעָנִיתָ וְאָמַרְתָּ לְפָנָי | יְהוָה אֱלֹהֵי יִרְ אַרְמֵי אֲבִד אָבִי
 נִיָּד מִצְרַיִמָּה וַיֵּגֶר שָׁם בְּמַתִּי מֵעֵט וַיְהִי־שָׁם לְגֹי
 גָּדוֹל עַצוּם וְרָב:
 וַיִּרְעוּ אֹתָנוּ הַמִּצְרַיִם וַיַּעֲנוּנוּ וַיִּתְּנוּ עָלֵינוּ עֲבָדָה
 קָשָׁה:
 זֹנְצָעֶק אֶל־יְהוָה אֱלֹהֵי אֲבֹתֵינוּ וַיִּשְׁמַע יְהוָה
 אֶת־קִלְנוּ וַיִּרְא אֶת־עֲנִינוּ וְאֶת־עֲמַלְנוּ וְאֶת־לַחֲצָנוּ:
 חוּיֹצָאָנוּ יְהוָה מִמִּצְרַיִם בְּיַד חֲזָקָה וּבְזֶרַע נְטוּיָה
 וּבִמְרֹא גָדֹל וּבִאֲתוֹת וּבִמִּפְתִּים:
 טוּיִבְאָנוּ אֶל־הַמָּקוֹם הַזֶּה וַיִּתֵּן־לָנוּ אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת
 אָרֶץ זָבַת חֶלֶב וּדְבָשׁ:
 יוֹעֵתָּה הַנְּהָ הַבְּאֹתִי אֶת־רֵאשִׁית פְּרֵי הָאֲדָמָה
 אֲשֶׁר־נָתַתָּה לִי יְהוָה וְהַנְּחֵתָּ לִּי לְפָנָי יְהוָה אֱלֹהֵיךָ
 וְהִשְׁתַּחֲוִיתָ לְפָנָי יְהוָה אֱלֹהֵיךָ:

<p>power, and by signs and portents. 9He brought us to this place and gave us this land, a land flowing with milk and honey. 10Wherefore I now bring the first fruits of the soil which You, O LORD, have given me.” You shall leave it before the LORD your God and bow low before the LORD your God.</p>	
--	--

“People often wonder why the central text of the Hagaddah is not directly about the Exodus. Rather, it’s the Bikurim text, where the Israeli farmer brings his first fruits to the Jerusalem Temple and thanks God for our salvation and for all of His blessings.
That’s because Seder night isn’t about the Jews in Egypt. It’s about those of us moved by their story.”

See original here: <https://blogs.timesofisrael.com/the-pesach-storys-amazing-story/>

THE YEARLY SEDER CHALLENGE

פסחים י:ה

<p><i>Within every generation</i> a person must see <i>how</i> it is as if he himself [in his generation] left Egypt.</p>	<p>בְּכֹל דּוֹר וְדוֹר חַיִּיב אָדָם לִרְאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאִלּוּ הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם</p>
---	--

**THIS YEAR IS SEDER:
3333**

What will our generation’s story be ? What is this year’s story? How will this Year’s Seder be remembered?

For an excellent short video on the seder as a story see the excellent video by Rabbi Sacks [here](#) .For more in depth on how the Seder doesn’t tell the story of Shemot see the following excellent article by Rabbi Menachem Leibtag [HERE](#)